

SELETUSKIRI

Haridus- ja teadusministri määruse „Tänapäevase õpikäsituse rakendamine ning kompetentsikeskuste arendamine Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikoolis elluviimiseks struktuuritoetuse andmise tingimused ja kord“ eelnõu juurde

I. Sissejuhatus	2
Meetme tegevuse taust.....	2
Toetatavad tegevused on seotud järgnevate arengukavadega ja EÕS programmidega:	5
Meetme tegevuse eelarve ja toetuse andmine.....	5
Väljumisstrateegia	6
II Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs	6
Tänapäevase õpikäsituse rakendamine ja kompetentsikeskuste arendamine Tallinna Ülikoolis ja Tartu ülikoolis.....	6
1. Üldsätted	6
2. Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr	7
3. Nõuded taotlejale, partnerile ja taotlusele	17
4. Toetuse taotlemine	19
5. Taotluste menetlemine	20
6. Taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine	22
7. Toetuse maksmise tingimused	23
8. Aruannete esitamine	23
9. Toetuse saaja, partneri ning rakendusüksuse õigused ja kohustused	24
III. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele	24
IV. Määruse mõjud	24
Tegevuste eeldatav mõju läbivatele teemadele	24
V. Määruse jõustumine	26
VI Eelnõu koostööstamine	26

I. Sissejuhatus

Määruse eelnõuga reguleeritakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ prioriteetse suuna „Ühiskonna vajadustele vastav haridus ja hea ettevalmistus osalemaks tööturul“ meetme 1.2 „Õpetajate, koolijuhtide ja noorsootöötajate professionaalse arengu toetamine“ tegevuste nr 1.2.1. „Õpetajate koolitus“ ja nr 1.2.2 „Koolijuhtide koolitus“ eesmärkide elluviimiseks eraldatava toetuse andmise tingimusi ja korda.

Toetuse andmise tingimused on koostatud **Eesti elukestva õppe strateegia 2020 (edaspidi EÕS) programmi „Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning haridusasutuste juhid“** alusel, tegevused panustavad strateegiliste eesmärkide „Muutunud õpikäsitus“ ja „Pädevad ja motiveeritud õpetajad ja koolijuhid“ meetmetesse. Lisaks käesolevale TAT-le on programmi elluviimiseks koostatud eraldi käskkiri, mis reguleerib toetuse andmise tingimusi tegevusele „Õpetajate ja koolijuhtide professionaalse arengu toetamine“.

Seletuskirjas kirjeldatakse tegevuste tausta ja vajalikkust, kriteeriumeid, mille alusel toetust antakse ning abikõlblikkuse tingimusi.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Haridus-ja Teadusministeeriumi õpetajaosakonna juhataja Kristi Mikiver, asejuhataja Vilja Saluveer ja tõukefondide osakonna asejuhataja Kristjan Sahtel.

Meetme tegevuse taust

Eesti elukestva õppe strateegias kirjeldatud visiooni ja üldeesmärgi saavutamiseks on püstitatud viis strateegilist eesmärki: muutunud õpikäsitus, pädevad ja motiveeritud õpetajad ja koolijuhid, elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus, digipööre elukestvas õppes ning võrdsed võimalused elukestvaks õppeks ja õppes osaluse kasv.

EÕS programmiga „Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning haridusasutuste juhid 2015-2018“, mille eesmärk on õppija vajadusi arvestava, loovust ja innovaatsilisust arendava õpikäsituse rakendumine õpetajate ja haridusasutuse juhtide professionaalsuse kasvu toel, toetatakse järgmisi strateegia eesmarke ja tegevuste elluviimist:

1) Eesmärk nr 1. Muutunud õpikäsitus. Programmis viiakse ellu meetet 1.3 Üldhariduskoolide, lasteaedade ja kutseõppeasutuse õpetajate ja koolijuhtide koolitussüsteemi kujundamine, meetet 1.5 Kompetentsikeskuste väljaarendamine ning toetatakse meetme „1.4 Õpikäsituse rakendamist toetavate koostöövormide loomine ja toetamine rakendumist.“

2) Eesmärk nr 2. Pädevad ja motiveeritud õpetajad ja koolijuhid. Programmis viiakse ellu meetet „2.1 Õpetajate keskmise töötasu tõstmine tasemele, mis tagab koolis töötamise arvestatavaks valikuks parimatele“, meetet „2.2 Õpetaja töö hindamine ning tööpanusest ja tulemuslikkusest lähtuva tasumäära kehtestamine rakendumine“, meetet „2.3 Koolijuhi pädevusnõuete kehtestamine ja nende regulaarne hindamine ning meetet“ ja meetet 2.4 „Õpetajaameti populariseerimise programmide käivitamine.“

Käesolevas eelnõus sätestatud tegevused panustavad eelnimetatud programmi meetmete 1.3, 1.4 ja 1.5 rakendamisse.

Elukestva õppe strateegia meetme „Üldhariduskoolide, lasteaedade ja kutseõppeasutuse õpetajate ja koolijuhtide koolitussüsteemi kujundamine“ puhul rõhutatakse strateegias, et

õpetajate täienduskoolituses on vajalik leida mõistlik tasakaal riigi pakutava (ja keskselt koordineeritud) ning koolide spetsiifikast ja õpetajate arenguvajadustest tuleneva täiendusõppe vahel. Täienduskoolitussüsteem ehitatakse üles viisil, et oleksid tagatud haridusasutuste eripära arvestavad kvaliteetsed koolitused. Ka on vajalik luua rohkem paindlikke võimalusi õpetajatele lisaeriala või pädevuste omandamiseks. Avatud taotlusvooru kaudu on võimalik toetada koolitusi ja koolide arendusprojekte, mis arvestavad õpetajate ja koolide vajadustega. Süsteemse ja sidusa õpetajahariduse kujundamise ja uue õpikäsituse rakendamise seisukohalt on oluline kompetentsikeskuste arendamine kahe õpetajakoolitust pakuva ülikooli juures. Selleks, et ülikoolid võtaksid ise suurema vastuste ja initsiatiivi hariduse valdkonna arendamise eest, saavad nad taotleda projektipõhiselt toetust kompetentsikeskuste arendamiseks.

Lähtuvalt muutunud õpikäsitusest ei ole õpetaja 21. sajandil mitte infoallikas, vaid seoste looja ja väärtushoiakute kujundaja, kelle ülesanne on arendada õppijas kriitilist ja loovat mõtlemist, analüüsioskust, ettevõtlikkust, meeskonnatööd ning kirjaliku ja suulise eneseväljenduse oskust¹. Õpetaja roll on toetada õppija kujunemist ennast juhtivaks õppijaks, kes tuleb iseseisvalt toime muudatustega keskkonnas ning võtab vastutuse oma arengu ja õpivalikute eest. Õpetajad ja haridusasutuste juhid on seda lähenemist mõttelaadina omaks võtnud. Ka uuringute tulemused (näiteks TALIS 2013²) on näidanud, et Eesti õpetajad usuvad konstruktivistlikesse pedagoogilistesse, õpilasi aktiveerivatesse õpikäsitustesse. Samas aga reaalselt rakendavad õpetajad klassitunnis aktiveerivaid praktikaid – rühmatööd, projektõpet ja IKT vahendite kasutamist – harva. TALIS 2013³ uuringu analüüs kinnitas TALIS 2008 tulemusi, et valdav osa varieeruvusest õpetajate praktikas ja veendumustes tuleneb õpetajatega seotud individuaalsetest näitajatest ning riiki ja kooli iseloomustavatel näitajatel on tunduvalt väiksem mõju õpetaja veendumustele ja kasutatavatele meetoditele.

Partnerluslepe Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamiseks 2014-2020 Peatükkides 1.1.2.5 ja 1.3.10 tuuakse välja mitmed probleemid. Ühe probleemina on välja toodud, et õpetajad ei rakenda piisavalt erinevate õppijate eripäraga arvestavaid õppemeetodeid ja tugimeetmeid. Õpetajate ja haridusasutuste juhtide professionaalsuse hindamisel on vaja keskenduda kompetentside hindamisele ja õppijate tervikliku arengu toetamisele. Õpetajal ja haridusasutuse juhil on määrav mõju õpikeskkonnale ja õpitulemustele. Õppemeetodid ja tugimeetmed peavad arvestama kõikide õppijate eripäradega, pakkudes väljakutseid võimekamatele, aitama heade tulemustega õppijaid lähemale suurepärase tulemustega õppijatele ning võimaldama tuge nõrgematele – igale õppijale jõukohaselt ja huvitavalt. Õpetajate ja haridusasutuse juhtide täiendusõpe peab olema suunatud eelkirjeldatu saavutamisele, sh keskenduma kaasaegse tehnoloogia kasutusele õpetamises.

Partnerlusleppes märgitakse, et puudub süsteemne metoodiline tugi haridusuuenduste elluviimiseks. Teoreetiliselt omaksvõetud ja dokumentides kinnitatud õpikäsitus, õppijate eri tüüpi andekuste väärtustamine ning erivajaduste märkamine ei ole muutunud õppeprotsessi

1

² OECD rahvusvahelise õpetamise ja õppimise uuring TALIS

³ Rahvusvaheline vaade õpetamisele ja õppimisele. OECD rahvusvahelise õpetamise ja õppimise uuring TALIS 2013 tulemused. Ülle Übius jt, Tallinn 2014

lahutamatuks osaks. Eesti paistab teiste Euroopa riikide võrdluses silma eriti suure kontrastiga õppekava kui normatiivse dokumendi ja reaalsete õpetamispraktikate vahel – küsitletud õpetajatest vaid 13% pidas loovuse ja ettevõtlikkuse õpetamist vajalikuks.

Dokumendis juhitakse tähelepanu, et olulise tähtsusega on panustamine hariduslike erivajadustega ja puuetega õpilaste hariduslikku ning sotsiaalsesse kaasatusse. Peamiseks väljakutseks lähiaastatel on luua hariduslike erivajadustega õpilastele võimalused ja tingimused toetatud õppimiseks elukohajärgses koolis ning tagada sujuvad üleminekud üldharidussüsteemist järgmistele haridustasemetele.

Partnerlusleppe peatükis 1.3.10. öeldakse, et lisaks investeringutele koolivõrku kavandatakse kvaliteetse hariduse pakkumiseks tegevusi ka õpetajate, koolijuhtide ja noorsootöötajate oskuste ja pädevuste (sh täiendusõpe) toetamiseks ning õppevara arendusteks. Perioodil 2014-2020 on suurem tähelepanu pööratud eelkõige täienduskoolituste sisule, muutes koolituste koordineerimist kesksamaks ja kaasajastades õpetajakoolituse kompetentsikeskusi, et toetada maksimaalselt uute õppekavade, nendega seotud õpikäsituse ning kaasava hariduse põhimõtete rakendamist koolis. Sekkumiste tulemusena on õpikäsitus haridusasutuses isikukeskne ning loovust ja innovaatilisust arendav, kuna paranenud on õpetajate õpetamisoskused ja koolis on kasutusel uuenduslik ja kaasagne õppevara, mis kasutab maksimaalselt ära IKT pakutavaid võimalusi. Koolimeeskonnad on võtnud suurema rolli õppiva kooli põhimõtete juurutamisel ja õpetajad rakendavad igapäevases töös mitmekesiseid õpetamise meetodeid.

Strategiadokumentidest ja uuringute tulemustest nähtub, et üks lähiaastate võtmeesmärke on kujundada õpetajate ja haridusasutuste juhtide täienduskoolituste pakkumine ajakohaseid õppevõimalusi rakendavaks ja sihtrühma ajaressurssi arvestavaks terviklikuks täiendusõppe süsteemiks. Projektipõhisus, haridusliikide käsitlemine üksteisest isoleerituna, vähene paindlikkus, ühekülgne vorm (peamiselt koolitus) ja ebauhtlane kvaliteet on osaline loetelu põhjustest, miks ei ole tekkinud õpetajate ja haridusasutuste juhtide täienduskoolituses terviksüsteemi. Püstitatud eesmärkide täitmiseks ja soovitud muutuse saavutamiseks ei piisa üksnes koolitusest, vaid tuleb käsitleda professionaalse arengu toetamist tervikuna. Seetõttu on eelnõus kirjeldatud tegevuste fookuses täiendusõpe, mitte üksnes koolitus. Täiendusõpe on süsteemne tegevus, mis on õpetajate ja haridusasutuste juhtide enesearengu kaudu suunatud õpilase arengu toetamisele. Täiendusõppena mõistetakse selles dokumendis tööalast enesetäiendamist ehk õppimist laiemalt, mis hõlmab nii kutse-, ameti- ja/või erialaste teadmiste, oskuste ja vilumuste omandamist ja täiendamist kui ka individuaalset enesetäiendamist õppematerjalide jmt abil, kursustel osalemist, õpet juhendaja abil, õppimist teiste juhendamisel, õppereise, kolleegide vastastikust tööalast nõustamist, sh parimate kogemuste ja teadmiste jagamist professionaalse koostöö raames haridusasutuste vahel jmt.

Toetavate tegevuste raames arendatakse välja õpetajakoolituse eest vastutavates Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikoolis, kompetentsikeskus. Mõlemad kompetentsikeskused koondavad maailma parimad kogemused ja Eesti metoodilise oskusteabe, pakuvad keskkonda uuenduslike lahenduste väljatöötamiseks ning panustavad nende rakendamisse, lõimivad teoreetilised õpingud praktikaga, algatavad ja koordineerivad ülikoolide ja koolide ühisprojekte ja uuringuid jpm.

Õpetajatele keskselt rahastatud täiendusõppe võimaluste loomine on oluline. Nii TALIS 2013 kui ka Õpetajate täiendusõppe uuringu⁴ tulemused näitasid, et õpetajad peavad oma edasise professionaalse arengu takistuseks täiendusõppe võimalikku kallidust.

Toetatavad tegevused on seotud järgnevate arengukavadega ja EÕS programmidega:

- EÕS üldharidusprogrammiga ja kutseharidusprogrammiga on seotud õpetajate ja koolijuhtide täiendusõppe tegevused. Täiendusõppe kaudu toetatakse neis programmides kirjeldatud poliitikate realiseerimist ja eesmärkide saavutamist. Kutseharidusprogrammist tuleb muu hulgas sisend kutseõpetajate erialakoolitusteks.
- EÕS programmist „Tööturu ja õppe tihedam seostamine“ toetatakse õpetajate, haridusasutuse juhtide ja õppejõudude ettevõtlikkuse ja ettevõtluse alase kompetentsi tõstmist, praktikakorraldust, kutseõppe maine parendamist. Samasisulisi või sarnaseid tegevusi ei viida ellu käesolevas dokumendis kirjeldatud tegevuste raames.
- EÕS digipöörde programmi kaudu luuakse digipädevuste hindamismudelid ning kaetakse digipöörde programmi raames loodavate lahenduste õppetöös rakendumist toetav täiendusõpe. Eelnimetatud programmis kavandatu ei kattu käesolevas dokumendis kirjeldud õpetajate ja koolijuhtide täiendusõppega.
- Täiskasvanuharidusprogrammis hõlmatakse täiskasvanute gümnaasiumite õpetajate ja koolijuhtide valdkondlikud infoseminarid, ühisõppimine, õppevisiidid teistesse riikidesse jmt eesmärgiga tuua madala haridustaseme ja oskustega täiskasvanuid õppesse ning muuta pakutavat õpet paindlikumaks. Eelnimetatud programmis kavandatu ei kattu käesolevas dokumendis kirjeldud õpetajate ja koolijuhtide täiendusõppega.
- Laste ja perede arengukavaga seob ühine eesmärk toetada iga lapse arengut.
- Tegevused panustavad Eesti keele arengukava eesmärkide täitmisesse.
- Tegevused aitavad kaasa Infoühiskonna Arengukava 2020 rakenduskavas HTM vastutusel olevale tegevuse "Jätkatakse õpetajate ja õppejõudude koolitusi õpilastele IKT baasoskuste andmiseks" elluviimisele.
- Personaalsemat lähenemist tagava õpikäsituse rakendamise kaudu panustavad tegevused Lõimuv Eesti 2020 eesmärkide saavutamisse.
- Aktiivse vananemise arengukava 2020 täitmisesse panustavad tegevused sihtgruppide tööturul konkurentsivõime säilitamise, kaasatuse ja sotsiaalse sidususe edendamise kaudu.
- Võimaldades muutusi õpetamisstiilis, hindamismeetodites, koostöösuhete arendamisel lastevanemate ning kogukonnaga, uute juhtimismeetodite ja tehnoloogiate kasutamisel panustavad tegevused Säästev Eesti 21 eesmärkide saavutamisse.
- Tegevused aitavad kaasa „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse kontseptsiooni“ (kinnitatud haridus- ja teadusministri poolt 13.12.2013. põhimõtete ja eesmärkide elluviimisele.

Meetme tegevuse eelarve ja toetuse andmine

Määruse tegevuste kogumaksumus on 10 078 600,00 eurot, millest EL toetuse osakaal on kuni 85% ehk 8 566 810,00 eurot. Riikliku struktuuritoetuse osakaal on kuni 15% ehk 1 511

790,00 eurot ja taotlejate omafinantseeringu osakaal on tegevuses „Kompetentsikeskuste arendamine Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikoolis“ vähemalt 5%. Projektide rahastamisotsused tehakse avatud taotlusvooru raames. Kavandatud on välja kuulutada mitu avatud taotlusvooru. Ajakava avalikustatakse pärast toetuse andmise tingimuste kinnitamist.

Väljumisstrateegia

Jätakuvalt oluline on toetada õpetajate ja haridusasutuste juhtide täiendusõpet ja kompetentsikeskuste arengut ka pärast struktuuritoetuse perioodi lõppu, mis eeldab seni struktuurivahenditest rahastatavate tegevuste viimist püsivatel alustel riigieelarvest rahastatavaks, kooskõlas riigieelarve seaduses kavandatud rahastamise mahuga. Meetme tegevuse täpsem väljumisstrateegia töötatakse välja 2017. a teises pooles struktuuritoetuste väljumisstrateegia raames.

II Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Tänapäevase õpikäsituse rakendamine ja kompetentsikeskuste arendamine Tallinna Ülikoolis ja Tartu ülikoolis.

Eelnõu tekst on jaotatud 9-ks peatükiks:

1. Üldsätted
2. Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr
3. Nõuded taotlejale, partnerile ja taotlusele
4. Toetuse taotlemine
5. Taotluste menetlemine
6. Taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamine
7. Toetuse maksmise tingimused
8. Aruannete esitamine
9. Toetuse saaja, partneri ning rakendusüksuse õigused ja kohustused

1. Üldsätted

1. peatükis esitatakse dokumendi reguleerimisala, antakse ülevaade kasutatavatest mõistetest, esitatakse toetuse andmise eesmärk ja tulemus, rakendusüksus ja rakendusasutus ning vaide esitamise kord.

Paragrahvis 1 tuuakse ära dokumendi reguleerimisala. Määruse eelnõuga reguleeritakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ prioriteetse suuna „Ühiskonna vajadustele vastav haridus ja hea ettevalmistus osalemaks tööturul“ meetme „Õpetajate, koolijuhtide ja noorsootöötajate professionaalse arengu toetamine“ tegevuste nr 1.2.1. „Õpetajate koolitus“ ja nr 1.2.2 „Haridusasutuse juhtide koolitus“ eesmärkide elluviimiseks eraldatava toetuse andmise tingimusi ja korda.

Eelmises lõikes nimetatud tegevused lähtuvad rakenduskava temaatilisest eesmärgist „Õpetajate, õppejõudude ja koolijuhtide õpetamispädevuse parandamine, et rakenduks iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut toetav, õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust arendav õpikäsitus kõigil haridustasemetel ja –liikides” ning toetavad „Eesti elukestva õppe strateegia

2020” eesmärkide ning konkurentsivõime kava „Eesti 2020” eesmärgi „Haridussüsteemi kvaliteedi parandamine ning kohandumine demograafiliste muutustega“ saavutamist.

Kuna määruse § 6 lõike 3 punktis 1 nimetatud tegevuse puhul võivad taotlejateks olla ka eraõiguslikud juriidilised isikud ning taotletava toetuse maksimaalne suurus ühes taotlusvoorus on kuni 8000 eurot, siis võib kõne alla tulla ka vähese tähtsusega abi andmine. Kui toetus on käsitletav vähese tähtsuse abina, järgitakse komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 alusel antava vähese tähtsusega abi reegleid. Vähese tähtsusega abi ülempiir on 200 000 eurot kolme aasta jooksul. Täpsemad vähese tähtsusega abi andmise tingimused on toodud konkurentsiseaduse §-s 33 ja sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud õigusaktides. Konkurentsiseaduse § 33 lõike 1 kohaselt loetakse vähese tähtsusega abiks komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8), artiklis 3 ja komisjoni määruse (EL) nr 360/2012 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 114, 26.04.2012, lk 8–13) artiklis 2 nimetatud abi. Rakendusüksusel lasub kohustus hinnata projekte vähese tähtsusega abi andmise kontekstis, kaaludes, kas tegemist võiks olla selle liiki abi andmise juhtumiga. Rakendusüksus vaatab kõne all olevad projektid lähtuvalt vähese tähtsusega abi andmise põhimõtetest läbi.

Paragrahvis 2 esitatakse määruses kasutatud terminite selgitused.

Paragrahvis 3 tuuakse ära toetuse andmise eesmärk ja tulemus. Toetust antakse eesmärgiga võimestada haridusasutusi looma organisatsioonikultuuri, mis lähtub iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut toetavast, õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust arendavast õpikäsitusest. Tegevused panustavad meetme „Õpetajate, haridusasutuse juhtide ja noorsootöötajate professionaalse arengu toetamine“ väljundnäitajate saavutamisse. Väljundnäitajateks on koolitusel osalenud õpetajate ja haridusasutuste juhtide arv.

Paragrahvis 4 nimetatakse rakendusüksus ja rakendusasutus. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 23. juuli 2015. a korraldusega nr 295 „„Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirja“ kinnitamine““ kinnitatud nimekirjale on rakendusüksus SA Innove (edaspidi rakendusüksus) ja rakendusasutus Haridus- ja Teadusministeerium (edaspidi rakendusasutus).

Paragrahvis 5 esitatakse vaide esitamise kord. Juhul kui vaide esitatakse rakendusüksuse toimingu või otsuse peale, esitatakse vaide läbi rakendusüksuse lahendamiseks rakendusasutusele.

2. Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr

2. peatükis antakse ülevaade toetatavatest tegevustest, kulude abikõlblikkusest, projekti abikõlblikkuse perioodist ning toetuse piirsummast ja osakaalust.

Paragrahvis 6 nimetatakse toetatavad tegevused. Toetus antakse projektidele, mis panustavad § 3 kirjeldatud eesmärgi ja tulemuse saavutamisse. Toetatavad projektid võimestavad haridusasutusi looma organisatsioonikultuuri, mis lähtub iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut toetavast, õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust arendavast õpikäsitusest. Toetust ei anta projektile, mille raames on paragrahvis 6 lõike 3 punktides 1-6 nimetatud tegevused on tehtud enne taotluse esitamist.

Toetatakse järgnevat tegevusi:

- 1) õpetajate täiendusõpe;
- 2) õpetajate baaskoolitused;
- 3) töötavate või tööd alustavate õpetajate lisaeriala omandamise võimaluste loomine;
- 4) üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuste arendusprojektid uuenevat õpikäsitust toetava organisatsioonikultuuri loomiseks;
- 5) üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuste ümberkorraldamist või alustamist toetavad meekonnakoolitused;
- 6) kompetentsikeskuse arendamine Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikoolis.

Tegevused 1 ja 2 – õpetajate täiendusõpe ja baaskoolitused. Õpetajate täiendusõpe põhineb õpetaja kutsestandardites kirjeldatud kompetentside arendamisel ja sellest tulenevalt toetatakse õpetajate täiendusõpet, sh baaskoolitusi järgnevates valdkondades:

- a) õpi- ja õpetamistegevuse kavandamine;
- b) õpikeskkonna kujundamine;
- c) õppimise ja arengu toetamine;
- d) refleksioon ja professionaalne enesearendamine;
- e) nõustamine ja mentorlus;
- f) arendus-, loome- ja teadustegevus;
- g) õpetajakutset läbivate kompetentside arendamine.

Toetatavate projektide sisu loomisel ja fookuse seadmisel tuleb arvestada valdkonna uuringute tulemustega.

TALIS 2013 tulemused, sh:

- Eesti õpetajad usuvad konstruktivistlikesse pedagoogilistesse, õpilasi aktiveerivatesse õpikäsitustesse, kuid realselt rakendavad klassitunnis õpilasi aktiveerivat praktikat – rühmatööd, projektõpet ja IKT vahendite kasutamist – harva. Eesti õpetajad kalduvad kasutama pigem kujundava hindamise viise (jälgivad õpilasi, kui nad lahendavad konkreetseid ülesandeid, ja annavad neile kohe tagasisidet, arendavad oma hindamisviise), kuid ka kokkuvõtlik hindamine on endiselt kasutusel (testid, üksikult vastamine). Suhteliselt vähe kasutatakse õpilaste kaasamist hindamisse ning tagasiside andmist lisaks hinnete panemisele.
- Õpetaja professionaalsuse oluline aspekt õpetamispraktika kõrval on õpetajate koostöö. Eesti õpetajatele on omane tegeleda aktiivselt igapäevase teabevahetuse ja töö koordineerimisega. Kuid professionaalsuse kõrgemat taset nõudvate koostöövormide, nagu kolleegide tundide külastamine ja neile tagasiside andmine ning ühtse meeskonnana samas klassis õpetamine, ei ole Eesti õpetajate seas levinud.
- Juba töötavatele õpetajatele on oluline anda võimalus osaleda professionaalsetes koostöövõrgustikes ning erinevates enesetäiendustegevustes, kus peale teoreetilise käsitluse on võimalik harjutada uute meetodite rakendamist.
- Vähem kui 60% õpetajatest vastas, et rakendavad tunnis alternatiivseid õpetamisstrateegiaid.
- Üle 20% Eesti õpetajatest ei paku alternatiivseid selgitusi näiteks siis, kui õpilased on segaduses (TALIS keskmine 8%). Ligi 20 % õpetajatest on vastanud, et nad ei pane õpilasi uskuma, et nad võivad koolitöid hästi sooritada. Samas 85% õpetajatest ütleb, et aitab õpilasi, et nad väärtustaksid õppimist ning see näitaja on kõrgem kui TALIS keskmine.
- Veerand õpetajatest ütleb, et nad ei motiveeri õpilasi, kellel on vähe huvi koolitööde vastu. Sama palju õpetajaid ei aita õpilastel kriitiliselt mõelda.

Õpetajate täiendusõppe uuringu⁵ tulemused, sh:

- Nii õpetajate kui koolijuhtide teadlikkus uutest õppemeetoditest ja nende rakendamist toetavast täiendusõppest on valdavalt kõrge. Siiski usub enam kui veerand koolijuhtidest, et õpetajad ei usu uudsete õpetamismeetodite kasutegurisse. Kuigi õpetajad ise hindavad oma üldpedagoogilisi oskusi ainealaste pädevuste kõrval kõrgeks ja kõrged hinnangud on andnud ka koolijuhid, leiab ligi kolmandik koolijuhte, et just õpetajate üldpedagoogiliste pädevuste puudumine on takistanud kaasaegse õpikäsituse rakendamist koolitunnis.
- Uuring kinnitab varasemate uuringute tulemusi, et vajalikke pädevusi kaasaegse õpikäsituse rakendamiseks koolides ei ole veel piisavalt. Lisaks sobilike õppevahendite puudulikkusele peavad eelkõige õpetajad puudulikuks ka täiendusõppe süsteemi. Täienduskoolitusi peetakse liiga teoreetiliseks ja pealiskaudseks ning lisaks on uuenduste rakendamiseks antav aeg liiga lühike. Intervjueeritud eksperdid leidsid, et vajalik on saavutada tasakaal kaasaegse ning traditsioonilise õpikäsituse vahel.
- Nii koolijuhid kui õpetajad peavad täiendusõppeks üldjuhul täienduskoolitustel osalemist. Kuigi teisi täiendusõppe vorme peetakse vajalikuks, jääb nende kasutamiskiivsus tagasihoidlikuks. Õpetajate motivatsioon näiteks suuremat iseseisvat tööd eeldavates täiendusõppe vormides osaleda on sageli madal, mis on tingitud nii töögraafiku kui ka töökoormuse mittedobivusest selliste õppevormidega.
- Täiendusõppega seonduvate praktikate osas võib eeldada, et pigem leitakse, et õpetajate täiendusõppe maht on olnud piisav, kuid sisu osas ollakse kriitilisemad. Veerand koolijuhtidest ja 34% õpetajatest peab üheks peamiseks täiendusõppes osalemise takistuseks sobiva koolituse või muu professionaalse arendamise võimaluse puudumist. Samas ligi 20% õpetajatest ei ole oma täiendusõppe vajadusi ja täiendusõppes osalemise võimalusi põhjalikult analüüsinud ning õpetaja professionaalse arengu hindamine pole süsteemne ka koolijuhtide poolt.
- Nii koolijuhid kui õpetajad on rahulolematud ka kaasaegse õpikäsituse koolituste (nt kujundav hindamine, uurimistöö juhendamine, ainete lõimimine) kättesaadavuse ja nendes rakendatavate meetoditega. Veerand koolijuhtidest arvas, et õpetajatel pole piisavalt võimalusi ennast vajalikul määral täiendada selleks, et rakendada kaasaegset õpikäsitust. Õpetajate hinnangul on koolitused liiga teoreetilised ja pealiskaudsed, mis ei võimalda õpitut praktikas rakendada.
- Õpetajad pidasid üheks probleemiks heade ja huvitavate tasuta koolituste kiiret täituvust.
- Mõjusaimad enesetäiendamise vormid on õpetajate hinnangul ka erialase kirjanduse lugemine, õppevara väljatöötamine, teiste koolide külastamine, töögruppides ja uurimisrühmades osalemine. Seega enesetäiendamise mõju õppetööle peetakse suuremaks, kui õpetajal on suurem sund saadav info enda jaoks läbi analüüsida ja praktikasse rakendada. Teisalt suunavad need enesetäiendamise vormid õpetajat rohkem oma tegevuse eesmärgistamise suunas – külastatav kool ja projektides osalemise otsus tehakse lähtuvalt enda konkreetsetest huvidest või tegevuse maksimaalsest võimalikust mõjust professionaalsele arengule.
- Oodatud on reaalse õpetamistöö ja konkreetsete probleemidega seonduvad praktiliste situatsioonide lahendamisoskuste arendamisele keskenduvad koolitused.

⁵ Õpetajate täiendusõppe uuring. Balti Uuringute Instituut (2014)

- Metoodiliselt tuntakse suuremat vajadust aktiivõppe meetodite, sh praktilist tööd sisaldavate koolituste järele. Ka küsitlus näitas, et nii koolijuhtide kui õpetajate hinnangul vajavad praktiliste õppevormide läbiviimine, kujundav hindamine, uurimistöõde juhendamine kahe järgneva aasta jooksul suuremat tähelepanu.
- Et pakkuda õpetajate ajaressurssi arvestavaid õppevorme, võiks kaaluda etapiviisiliste pikemajaliste koolituste pakkumist prioriteetsetel teemadel. Rõhuasetus võiks olla näiteks sessioonideks jaotatud kursustel, kus võimalikult palju praktilist rakendatavust integreeritakse juba koolitusse ja kus õpe toimub seminari, kolleegidega arutelu või praktilise õpetamise töö vormis koos kompetentsete teoretikute ja praktikute juhendamisel. Rõhuasetus peab olema sellel, kuidas juhendada ja toetada õpetajat koolitusel omandatud teadmisi ja oskusi realselt rakendama.
- Koolitused peavad tänasest enam sisaldama üldpedagoogiliste ja ainealaste teadmiste integreeritust. Lisaks on soovitatav tagada keskselt pakutavate koolituste (eelkõige üldpädevustele keskenduvad) suurem diferentseerimine kas teema- ja ainevaldkonniti, kooliastmete lõikes, eriprobleemide lõikes vms. See aitaks samuti vähendada liigset teoreetilist ja pealiskaudsust.

Eesmärgiks on õpetajate täiendusõppe sidusus õpetaja õpetajaharidusega üldiselt. Kutsestandardis kirjeldatud õpetajapädevuste arendamine kutse aasta ja sellele järgneva elukestva õppe jooksul peab toimuma loogilise jätkuna tasemeõppele. Seetõttu peaksid täiendusõppe pakkujateks olema põhiliselt ülikoolide kompetentsikeskused, kuid teatud spetsiifilistes valdkondades tellitakse seda ka avatud turult.

Tegevus 3 - Töötavate või tööd alustavate õpetajate lisaeriala omandamine. Statistika näitab, et 47% õpetajaid töötab osalise tööajaga. Lisaeriala omandamine loob õpetajale eelduse töötada täistööajaga.

Toetava tegevusega luuakse õpivõimalused õpetajatele lisaeriala omandamiseks ning sh pakutakse õpetajatele täienduskoolitust põhikoolis täiendava aine õpetamise, lõimitud aine ja keeleõppe ja eripedagoogilise lisapädevuse omandamiseks ning pedagoogilise pädevuse omandamiseks tööd alustavatele, muudelt elualadelt õpetajakutsesse sisenejatele;

Tegevus 4 - Haridusasutuste arendusprojektid uuenevat õpikäsitust toetava organisatsioonikultuuri loomiseks.

Õpetajate täiendusõppe uuringu (Balti Uuringute Instituut 2014) järeldustes toodi välja, et peab säilima paindlikkus keskses täiendusõppesüsteemis, laienema eriilmeliste täiendusõppevormide võimalused ning tekkima senisest enam koolispetsiifiliste koolituste saamise võimalusi.

Toetatakse kutseõppeasutustes ja üldhariduskoolides läbiviidavaid personali arendamise tegevusi, mis aitavad kaasa uuenevat õpikäsitust toetava organisatsioonikultuuri loomisele.

Selle tulemusel on koolimeeskonnad võtnud suurema rolli õppiva kooli põhimõtete juurutamisel ja õpetajad rakendavad igapäevases töös mitmekesiseid õpetamise meetodeid.

Tegevus 5 – Koolide ümberkorraldamist või alustamist toetavad meeskonnakoolitused.

Tulenevalt koolivõrgu korrastamise prioriteedist, toetatakse ümberkorraldatud üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuste meeskonnakoolitusi ühtse organisatsiooni loomise toetamiseks. Samuti toetatakse alustanud üldhariduskoolide või kutseõppeasutuste meeskonna koostöime suurendamiseks läbiviidavaid meeskonnakoolitusi.

Tegevus 6 – kompetentsikeskuste arendamine Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikoolis

Kompetentsikeskuste arendamine on oluline elukestva õppe strateegia esimese eesmärgi „Muutunud õpikäsituse“ saavutamisele suunatud meede (1.5).

Oma tegevusi mobiliseerides, omavahel ja ka laiemalt koostööd tehes on kompetentsikeskustel võimalus kujuneda haridusinnovatsiooni vedavateks keskusteks. Kompetentsikeskuste kontseptsioonid ja tegevuskavad töötatakse välja 2015. aasta jooksul ning aastal 2018 toimub tegevuskavade täitmise vahehindamine. Kompetentsikeskusi koordineerib ühine katusorganisatsioon, kes hindab kompetentsikeskuste tulemuslikkust ja mõju.

Väljaarendatavate kompetentsikeskuste pakutavad lahendused hõlmavad nii alus-, üld-, kui ka kutseharidust. Kompetentsikeskused toetavad ja suunavad asjatundlikult uute õppekavade ja tänapäevase õpikäsituse ning kaasava hariduse rakendamist, pakuvad keskkonda uuenduslike lahenduste väljatöötamiseks. Kompetentsikeskustes töötatakse välja meetodid, korraldatakse täienduskoolitusi õpetajatele, õppejõududele ja haridusasutuste juhtidele ning toetatakse ja nõustatakse neid oma töös, sh õpetajaid aine-, kutseõppe- ja didaktikaalasel. Selle saavutamine eeldab õppejõudude arendamist ka rahvusvahelisel tasandil. Kompetentsikeskused arendavad välja koostöömudeli teiste kõrgkoolidega didaktikaalase pädevuse jagamiseks.

Õpetajate täiendusõppe uuringus (Balti Uuringute Instituut 2014) toodi ühe süsteemse kitsaskohana välja, et enim osalevad õpetajad lühiajalistes emakeelsetes enesetäiendamist võimaldavates tegevustes, samas kui õppetegevusele ja professionaalsele arengule mõjusaimateks peetakse pikaajaseid, suuremat iseseisvat tööd ja analüüsi eeldavaid tegevusi. Samas uuringus pöörati täiendusõppe poliitika kujundajate ja ülikoolide tähelepanu ka sellele, et õpetajate arusaamad uudsest õpikäsitusest ja sinna jõudmise teed ei ole veel piisavalt lahti mõtestatud. Nagu eelnevalt välja toodud, peetakse õpetaja professionaalsuse suurendamise jaoks efektiivsemaks koolitusi, mis sisaldavad nii teoreetilisi kui praktilisi teadmisi ja oskusi ning mida viib läbi lektor, kellel on reaalne õpetamise kogemus. Tänapäevaste koolituste suurimaks nõrkuseks hinnati saadavate teoreetiliste teadmiste nõrka seotust praktilise õpetajatööga. Õpetajad ootavad koolitustelt juhiseid, kuidas omandatud oma ainetunnis praktiliselt rakendada. Uuringus osalenud õpetajate hulgas jäi kõlma, et selliseid teadmisi üldjuhul riigi pakutavad koolitused edasi ei anna ning sageli eelistavad õpetajad praktilisi aineliste koolitusi või siis tellitud ja spetsiifiliselt kooli probleemile keskenduvaid koolitusi.

Uuringu tulemustest nähtus, et nii koolijuhid kui ka õpetajad hindavad oma õpetamise pädevusi kõrgelt. Analüüsidest aga eri osapoolte seisukohti, ei ole hinnang nii ühene. Mitmed takistused uudse õpikäsituse rakendamises lasuvad siiski õpetajate ebapiisavas pedagoogilises pädevuses ning arusaamades õppimise protsessist. Õpetaja jaoks on selgelt olulisem keskendumine oma ainealasele teadmisele kui pedagoogilistele oskustele ning hoolimata riiklike prioriteetide ja õpetamisele esitatud nõudmistest teadvustamisest ei oma suur osa õpetajaskonnast teadmisi ja oskusi uudse õpikäsituse rakendamiseks.

Uuring juhtis tähelepanu vajadusele kasutada enam rahvusvahelisi koolitajaid. Uuringust selgub, et ülikoolid ei suuda alati leida piisavalt kompetentseid koolitajaid. Pigem pakutakse koolitusi vastavalt sellele, millist ressursi on võimalik ülikoolist koondada. Intervjuudest ja fookusgruppidest selgus ka, et koolide probleemid ja soovid on sageli väga spetsiifilised, millele koolituste pakkujad ei suuda sobivaid koolituslahendusi leida. Rahvusvaheliste koolitajate kaasamine ja parimate praktikate levitamine kaasaegse õpikäsituse rakendumisest mujal on oluline võimalus puuduoleva kompetentsi leevendamiseks.

Vajalik on luua õpetaja professionaalset arengut toetavad tugisüsteemid juba toimivate struktuuride juurde. Uuringutulemused näitavad, et õpetajad tunnevad suuremal määral

puudust mentori toest ja kvaliteetsest karjäärinõustamisest. Ka on vajalik luua õpetajate tugirühmasid ja toetada koostööd õpetajate vahel selleks, et õppida vastastikku headest praktikatest.

Kompetentsikeskuse vastutus ja roll peab olema kõikide osapoolte vahel selge. Uuringu käigus tehtud intervjuud ning fookusgrupid tõid esile, et koolid ootavad loodavatelt kompetentsikeskustelt intensiivsemat teaduslikku koostööd ja tuge spetsiifiliste küsimuste lahendamisel, milleks neil endil puudub pädevus. Kompetentsikeskuse töö tulemusena nähakse asjakohasemat õpetaja tasemeõpet ning tulemuslikumat täiendusõpet. Kompetentsikeskuste töö peaks olema korraldatud tihedas koostöös koolidega.

Tulenevalt EÕS eesmärkidest ja uuringute tulemustest oodatakse kompetentsikeskustelt esitatavate projektide raames järgnevat teemade käsitlemist/lahendusi:

- 1) maailma parima kogemuse ja Eesti õpetamise ja õppimisalane oskusteabe koondamine ning heade praktikate näidete jagamine kõigile haridusasutustele;
- 2) koolide ja ülikoolide ühisprojekte ja tegevusuuringute algatamine ja läbiviimine lähtudes riigi tasandil kokkulepitud prioriteetidest ja ülikooli kompetentsikeskuste arendusvajadustest;
- 3) õpetajatele aine-, kutseõppe-, õppimise- ja õpetamise alase nõustamise pakkumine;
- 4) kõrgkoolididaktika alase täiendusõppe pakkumine teistele kõrgkoolidele;
- 5) interdistsiplinaarsete õpistsenaariumite, meetodikate, õpistrateegiate ja õpiprojektide loomine ja arendamine, nende esitamine partnerkoolides ning tulemuste levitamine laiemalt;
- 6) partnerkoolide võrgustiku arendamine;
- 7) täiendusõppe pakkumine tänapäevase õpikäsituse ja kaasava hariduse rakendamiseks lähtudes kutsestandardites kirjeldatud õpetaja kompetentsidest ja riigi tasandil kokkulepitud prioriteetidest;
- 8) õpivõimaluste loomine ja täienduskoolituse pakkumine pedagoogiliste pädevuste omandamiseks alternatiivset teed pidi õpetajakutsesse sisenejatele neile sobival viisil ja mahus, mis võimaldab koolituse lõpetanud õpetajakutset taotlema;
- 9) kompetentsikeskuste töötajate ja tegevustesse kaastatud praktikute professionaalse arengu ja vastastikuse õppimise arendamine;;
- 10) haridusasutuste juhtidele ja õpetajatele tugisüsteemide loomine uue õpikäsituse juurutamiseks, organisatsiooni, õpetajate ja koolijuhtide enesehindamise vahendite väljatöötamine ja piloteerimine;
- 11) õpikäsituse alaste uuringute ja analüüside läbiviimine;

Kompetentsikeskuste tegevuskavade hindamisel arvestatakse praktikute, so tegevõpetajate ja kutse- ning ainelitide, välisekspertide ja koolitajate kaasatust nii kompetentsikeskuste arendustegevustesse kui ka täiendusõppesse. Täiendusõppe pakkumine ise peab toimuma paindlikes ja mitmekesistes vormides, sh arenguprogrammid, koolitused, töötoad, seminarid, kovisoon, supervisioon, mentorlus, vaatlus, nõustamine ja vastastikune õppimine.

Paragrahv 7 esitatakse info abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude kohta.

Abikõlblikeks kuludeks loetakse määruse §-s 3 nimetatud eesmärgi ja tulemuste saavutamiseks ning § 6 toodud tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud vastavalt §-s 9 sätestatud piirmääradele ja taotluse rahuldamise otsusele.

Personalikulud on abikõlblikud vastavalt ühendmääruses sätestatule. Juhul kui toetuse saaja kasutab üldkulude hüvitamiseks kaudse kulu määra, on oluline järgida, et abikõlblik on

kuludokumentide alusel sellisel juhul vaid otsene personalikulu ja kaudne personalikulu, nt raamatupidaja, on hüvitatav üldkulu määra sees. Üldkulu määr on 15% otsestest personalikuludest.

Abikõlblikeks kuludeks loetakse koolituskulud järgmistes tegevustes ühikuhindade alusel:

Tegevus 1. Õpetajate täiendusõpe;

Tegevus 2. Õpetajate baaskoolitused;

Tegevus 3. Töötavate või tööd alustavate õpetajate lisaeriala omandamine;

Tegevus 6. Kompetentsikeskuste arendamine Tallinna ülikoolis ja Tartu ülikoolis.

Abikõlblikeks kuludeks loetakse seminaride kulud järgmistes tegevustes ühikuhindade alusel:

Tegevus 1. Õpetajate täiendusõpe;

Tegevus 6. Kompetentsikeskuste arendamine Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikoolis.

Peale koolituste ja seminaride korraldatakse ka muid õpiüritusi, nagu õppereisid, kovisoon, supervisioon, mentorlus, vaatlus, nõustamine, vastastikune õppimine jms, mille kulud on samuti abikõlblikud.

Koolituste ja seminaride standardiseeritud ühikuhinnad (edaspidi ühikuhinnad) on välja arvestatud inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine“ meetme „Teaduspoliitika ja kõrghariduse kvaliteedi arendamine“ kolmanda taseme õppe kvaliteedi arendamise programmi „Primus“ (kinnitatud haridus- ja teadusministri 06.08.2013 aasta käskkirjaga nr 381) (edaspidi programm) raames korraldatud koolituste ja seminaride ning tegelike kulude põhjal ning lähtudes Vabariigi Valitsuse 31. jaanuari 2007. a määruses nr 26 „Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse kulude abikõlblikkuse või mitteabikõlblikkuse määramise tingimused ja kord“ § 32 sätestatud nõuetest (edaspidi analüüs).

Ühendmääruse § 6 lõike 3 kohaselt võib kulude lihtsustatud hüvitamisviise ühe projekti raames kombineerida juhul, kui igaüks neist hõlmab vaid erinevate toetatavate tegevustega seotud kulusid. Kui kulu on ühe viisi alusel hüvitatav kulu, siis ei või seda hüvitada teise viisi või tegelike kulude alusel. Ühikuhinnad on korrigeeritud THIGA vastavalt haridus- ja teadusministri 29.07.2015 käskkirjale nr 312 „Ühikuhindade kehtestamine struktuurivahendite perioodil 2014-2020 elluviidavatele meetmetele“.

Tabel: Toetatavate tegevuste ja toetuse sihtgruppide võrdlus tegevuse lõikes

	PRIMUS	Tänapäevase õpikäsituse rakendamine ja kompetentsikeskuste arendamine ülikoolides (määrus)
Toetatav tegevus	<p>Koolitused sh e-õppe koolitused ja seminarid. Koolitus (sh e-õppe koolitus) on täiendkoolitus täiskasvanute koolituse seaduse mõistes. Täiendkoolitus võimaldab kutse-, ameti- ja/või erialaste teadmiste, oskuste ja vilumuste omandamist ja täiendamist. e Täiendkoolituse läbimist tõendab tunnistus või tõend. Kõik korraldatud täiendkoolitused peavad olema korraldaja juures registreeritud.</p> <p>Seminar on üritus ideede ja informatsiooni vahetamiseks ning konkreetsete teemade arutamiseks. Idee (teema) tutvustamiseks võib kasutada lektorit.</p>	<p>Määruse tegevuses 1 "Õpetajate täiendusõpe" nimetatud õpetajatele korraldatavad koolitused; määruse tegevuses 2 "Töötavate või tööd alustavate õpetajate lisaeriala omandamine" nimetatud õpetajatele korraldatavad koolitused; määruse tegevuses 6 "Kompetentsikeskuste arendamine Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikoolis" nimetatud õpetajatele, õppejõududele ja haridusasutuste või asutuste vahelistele meeskondadele korraldatavad koolitused.</p> <p>Määruse tegevuses 1 nimetatud "Õpetajate täiendusõpe", määruse tegevuses 6 "Kompetentsikeskuste arendamine Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikoolis" nimetatud seminarid.</p>
Toetatava tegevuse sarnasuse kirjeldus	<p>Koolitus (sh e-õppe koolitus) on koolitus täiskasvanute koolituse seaduse mõistes. Koolitus võimaldab kutse-, ameti- ja/või erialaste teadmiste, oskuste ja vilumuste omandamist ja täiendamist. Koolituse läbimist tõendab tunnistus või tõend. Kõik korraldatud koolitused peavad olema korraldaja juures registreeritud ja omama koodi. Valimisse arvatud koolitused hõlmavad kõiki programmi Primus sihtgruppe ning need on läbi viidud järgmistes <u>teemavaldkondades</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kõrgkoolipedagoogika; 2) õppejõudude mentorlus; 3) õppekavaarendus; 4) VÕTA; 5) kõrgkoolide personali ja tegevuste juhtimine; 6) õpi- ja karjäärinõustamine; 7) algaja õppija toetamine. 	<p>Tegevustes, mis on kajastatud määruses ja kus soovitakse rakendada samasid ühikuhindasid, mis PRIMUSes on tegemist mõlemal juhul täiendkoolitustega täiskasvanute koolituse seaduse mõistes. Täienduskoolitust viiakse läbi koolitusasutuse poolt kinnitatud täienduskoolituse õpiväljundipõhise õppekava ja täienduskoolituse õppekorralduse aluste kohaselt. Nii PRIMUSes kui ka määruses võimaldavad tegevuste 6.1-6.5 raames korraldatavad koolitused tõsta sihtrühmal oma kutse-, ameti- ja erialaste teadmiste ja oskuste omandamist ja täiendamist. Seminaride all mõeldakse määruses sarnaselt PRIMUSele, et selle raames vahetatakse informatsiooni ja arutletakse konkreetsetel teemadel (teemavaldkonnad on seotud haridusasutuste juhtimise ja toimimise tõhustamisega). Kuna eesmärgiks on saada täiendavat informatsiooni oma kompetentside ja erialaste teadmiste kasvatamiseks, võib kasutada seminari läbiviimiseks ka lektorit, kuid erinevus koolitusest seisneb, et selle tulemusel ei anta osalejatele kompetentsitunnistust.</p>

<p>Toetatav sihrühm/ sihtgrupp</p>	<p>1) õppejõud, kutseõppeasutuste õpetajad ja teised õppetööd läbiviivad spetsialistid ja doktorandid; 2) õppekavaarenduse, õpi- ja karjäärinõustamise, VÕTA hindamise ja nõustamisega tegelevad spetsialistid ja teised õppetegevuse läbiviimist toetavad spetsialistid; 3) kõrgkoolide tipp- ja keskastme juhid, personali- ja finantsjuhtimise eest vastutavad spetsialistid; 4) eriala- ja kutseliitide ning õppekavanõukogude liikmed ja teised tööandjate esindajad; 5) valdkonna uuringute ja analüüside läbiviimisega seotud spetsialistid ja organisatsioonid; 6) kõrghariduse tasemel õpet pakkuvad õppeasutused;</p>	<p>Määruse alusel läbiviidavate koolituste sihtrühmaks on: 1) tegevuse 1 puhul õpetajad, õppejõud ja teised õppetegevuse läbiviimist toetavad spetsialistid; 2) tegevuse 2 puhul üliõpilased, õpetajad ja spetsialistid, kes valmistuvad õpetajatööks; 3) tegevuse 6 puhul õpetajad, õppejõud, haridusasutuste juhid, õppetegevuse läbiviimist toetavad spetsialistid, eriala- ja kutseliitide esindajad, õppekava nõukogude liikmed, nõustamisega tegelevad spetsialistid ja valdkonna uuringute läbiviimisega seotud spetsialistid.</p> <p>Määruse alusel läbiviidavate seminaride sihtrühmaks on: 1) tegevuse 1 õpetajad, õppejõud ja teised õppetegevuse läbiviimist toetavad spetsialistid; 2) tegevuse 6 puhul õpetajad, õppejõud, haridusasutuste juhid, õppetegevuse läbiviimist toetavad spetsialistid, eriala- ja kutseliitide esindajad, õppekava nõukogude liikmed, nõustamisega tegelevad spetsialistid ja valdkonna uuringute läbiviimisega seotud spetsialistid;</p>
<p>Toetatava sihtrühma/ sihtgrupi sarnasuse kirjeldus</p>	<p>PRIMUSE ja määruse sihtrühmad on sarnased. Mõnevõrra on koolituste sihtrühma võrreldes PRIMUSEga määruses täpsustatud, kuna vahepeal on hariduse valdkonna seadusandluses võetud kasutusele termin „õpetajad“, kelleks loetakse koolieelses lasteasutuses (va lastehoiuteenust osutav organisatsioon), üldhariduskoolis (sh mittetatsionaarset õpet pakkuv üldhariduskool) või kutseõppeasutuses osalise või täistööajaga õpetaja ametikohal töötavad isikud. Teised sihtrühmad, sh õppekavaarenduse, õpi- ja karjäärinõustamise, VÕTA hindamise ja nõustamisega tegelevad spetsialistid ja teised õppetegevuse läbiviimist toetavad spetsialistid; kõrgkoolide tipp- ja keskastme juhid, personali- ja finantsjuhtimise eest vastutavad spetsialistid; eriala- ja kutseliitide ning õppekavanõukogude liikmed ja teised tööandjate esindajad kasutatakse samas tähenduses nii 2007-2013 perioodil kui ka 2014-2020 perioodil.</p> <p>Standardiseeritud ühikuhindu kasutati Eduko programmis tegevuse 7 „Pedagoogide täiendusõpe“ raames. Kuna Eduko programm koostati aastal 2008, kasutati seal mõistet „pedagoogid“. Pedagoogidena käsitleti programmi mõistes alus-, üld- ja kutsehariduses õppe- ja kasvatusalal töötavad isikuid (praeguse kvalifikatsioonimääruse tähenduses tugispetsialistid) ning haridusasutuste juhte. Õpetajatena käsitleti lasteaia-, klassi-, põhikooli ja gümnaasiumiõpetajaid, kutsekooli aineõpetajaid, kutseõpetajaid ning eripedagooge.</p>	

Mitteabikõlblikeks kuludeks loetakse lisaks ühendmääruse § 4 loetletud kuludele järgmised kulud:

- 1) materiaalse vara soetamise kulud. Materiaalse vara all peetakse silmas üldise grupierandi määruse art 2 punktis 29 toodud definitsiooni, mille kohaselt on „materiaalne vara” - maast, hoonetest ja tootmisrajatistest, masinatest ja seadmetest koosnev vara. Nt raamatupidamise seaduses on materiaalne põhivara: maa, ehitised, masinad ja seadmed, muu materiaalne põhivara, lõpetamata ehitised ja ettemaksud;
- 2) liiklusvahendi ostmise ja rentimise kulud;
- 3) organisatsiooni üldise juhtimisega seotud kulud, sealhulgas juhtorganite tasud;
- 4) tulumaksuseaduse §-s 8 sätestatud tähenduses seotud isikute vahel toimunud tehingute kulud;
- 5) esinduskulud ja kingituste kulud;
- 6) sularahas tasutud kulud;
- 7) ühikuhindades sisalduvate või ühtse määra alusel hüvitatavate kulude hüvitamine kuludokumentide alusel;
- 8) sisse ostetud teenusena projektitaotluse koostamise kulud.

Paragrahvis 8 esitatakse meetme tegevuste abikõlblikkuse periood. Meetme abikõlblikkuse periood on 01. september 2015 – 31. detsember 2018.

Paragrahvis 6 lg 3 nimetatud tegevust sisaldava projekti abikõlblikkus on järgnev:

- 1) punktis 1 ja 2 nimetatud tegevuste „Õpetajate täiendusõpe“ ja „Õpetajate baaskoolitus“ sisaldava projekti abikõlblikkuse perioodi kestvus on kuni 10 kuud;
- 2) punktis 3 nimetatud tegevust „Töötavate või tööd alustavate õpetajate lisaeriala omandamine“ sisaldava projekti abikõlblikkuse perioodi kestvus on kuni 24 kuud;
- 3) punktis 4 nimetatud tegevust „Haridusasutuste arendusprojektid uuenevat õpikäsitus toetava organisatsioonikultuuri loomiseks“ sisaldava projekti abikõlblikkuse perioodi kestvus on kuni 14 kuud;
- 4) punktis 5 nimetatud tegevust „Koolide ümberkorraldamist või alustamist toetavad meeskonnakoolitused“ sisaldava projekti abikõlblikkuse perioodi kestvus on kuni 14 kuud;
- 5) punktis 6 nimetatud tegevust „Kompetentsikeskuste arendamine Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikoolis“ sisaldava projekti abikõlblikkuse perioodi kestvus on kuni 30 kuud.

Paragrahvis 9 esitatakse toetuse piirsummad ja osakaal. Piirsummad on sätestatud lähtuvalt projekti eesmärgist, tegevuste ulatusest ja oodatavast tulemusest. Paragrahvis 6 lg 3 nimetatud tegevustele antava toetuse piirsumma ja osakaal on järgnevad:

- 1) punktis 1 nimetatud tegevust õpetajate täiendusõpe sisaldava projekti puhul ühes taotlusvoorus 8000 eurot taotluse kohta,
- 2) punktis 2 kompetentsikeskusi arendavate ülikoolide baaskoolituste projekti puhul 400 000 eurot taotluse kohta;
- 3) punktis 3 nimetatud tegevust töötavate või tööd alustavate õpetajate lisaeriala omandamise programmide loomine sisaldava projekti puhul määratletakse toetuse maksimaalne määr igal aastal taotlusvooru väljakuulutamise käigus;
- 4) punktis 4 nimetatud tegevuse üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuste personali arendamise projektid uuenevat õpikäsitus toetava organisatsioonikultuuri loomiseks sisaldava projekti puhul 10000 eurot projekti kohta;

- 5) punktis 5 nimetatud koolide ümberkorraldamist või alustamist toetavad meekonnakoolitused sisaldava projekti puhul 5000 eurot projekti kohta;
- 6) punktis 6 nimetatud tegevust kompetentsikeskuste arendamine Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikoolis sisaldava projekti puhul kuni 1 300 000 eurot taotluse kohta.

Paragrahvi 6 lõike 3 punktides 1-5 toodud tegevusi sisaldava projekti puhul on toetuse maksimaalne määr kuni 100 % abikõlblike kulude maksumusest, millest ESF toetus moodustab 85% ja riiklik kaasfinantseering on 15% toetusest. Paragrahvi 6 lõike 3 punktis 6 nimetatud tegevusi sisaldava projekti puhul on toetuse maksimaalne määr kuni 95% abikõlblike kulude maksumusest. ESF toetus moodustab kuni 85%, riiklik kaasfinantseering kuni 10% ning toetuse saaja omafinantseering on vähemalt 5%. Omafinantseering peab katma abikõlblikest kuludest osa, mida toetus ei kata. Projekti abikõlblikke kulusid vähendatakse puhastulu võrra vastavalt ühendmääruse § 5 lõikele 6.

3. Nõuded taotlejale, partnerile ja taotlusele

3. peatükis on kirjeldatud nõuded taotlejale ja partnerile, taotleja kohustused ning nõuded taotlusele.

Paragrahvis 10 esitatud nõuded taotlejale ja partnerile on järgnevad:

- 1) § 6 lg 3 punkti 1 tegevuse puhul võib olla on taotlejaks: kõrgkoolid, mittetulundusühingud ja eraõiguslikud juriidilised isikud, kellel on kogemus õpetajate koolituste korraldamisel ja läbiviimisel ning kelle õppekavad vastavad haridus- ja teadusministri 16. juuni 2015. a. määrusele nr 27 „Täienduskoolituse standard“. Kutsestandardi erinevatel tasemetel kirjeldatud kompetentse arendavad ja riiklikest haridusprioriteetidest lähtuvate baaskoolituste puhul saavad olla taotlejateks kompetentsikeskusi arendavad Tartu ülikool ja Tallinna ülikool;
- 2) § 6 lg 3 punkti 2 tegevuse puhul saavad taotlejaks olla kompetentsikeskusi arendavad ülikoolid, Tallinna Ülikool ja Tartu Ülikool;
- 3) § 6 lg 3 punkti 3 tegevuse puhul on taotlejaks õpetajatele taseme- või täiendusõpet pakkuvad avalik-õiguslikud ülikoolid;
- 4) § 6 lg 3 punkti 4 tegevuse puhul on taotlejaks üldhariduskoolid- ja kutseõppeasutused;
- 5) § 6 lg 3 punkti 5 puhul mitte varem kui 1. jaanuarist 2014 ümberkorraldatud või mitte varem kui 1. jaanuaril 2015. a koolitusloa saanud üldhariduskoolid ja kutseõppeasutused. Ümberkorraldatud üldhariduskoolide või kutseõppeasutuste all on peetud silmas koole, mis on liidetud, ühendatud, ühtse juhtimise alla koondatud vms tegevus toimunud ning üldhariduskoolide puhul kuuluvad siia alla ka olukorrad, kui koolis on mõni/mõned kooliastmed kaotatud või lisatud. Samuti olukord kui lasteaiast on moodustatud lasteaed – algkool, kuid mitte vastupidi st kui lasteaed-alkoolist saab lasteaed, siis lasteaiaks ümberkorraldamist ei toetata.;
- 6) § 6 lg 3 punkti 6 tegevuse puhul on taotlejaks Tartu Ülikool ja Tallinna Ülikool ning partneriks teised kõrgkoolid, üldhariduskoolid- ja kutseõppeasutused ning õpetajatele täiendusõpet pakkuvad mittetulundusühingud või nende katusorganisatsioonid ning eraõiguslikud juriidilised isikud.

Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Tallinna Ülikooli ja Tartu Ülikooli vahelistes halduselepingutes lepitati 2013. aastal kokku, et nimetatud ülikoolid vastutavad kõrgel tasemel ja ühiskonna vajadustele vastava õpetajakoolituse esmaõppe ning õpetajatele ja õppejõududele täiendusõppe pakkumise eest. Kompetentsikeskuste arendamine nimetatud ülikoolides on kokku lepitud Eesti elukestva õppe strateegia 2020 raames.

Taotleja ja partner peavad vastama Vabariigi Valitsuse 21.08.2014. a määruse nr 133 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse taotlemise ja taotluste menetlemise nõuded ja tingimused toetuse andmise tingimuste kehtestamiseks” (edaspidi taotluste menetlemise määrus) §-des 2 ja 3 toodud nõuetele.

Paragrahvis 11 on esitatud taotleja kohustused. Taotleja on kohustatud:

- 1) tõendama, et taotluses esitatud teave vastab käesolevas määruses sätestatud nõuetele ja tingimustele;
- 2) tõendama rakendusüksuse nõudmisel projekti omafinantseeringu ja mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkust;
- 3) esitama rakendusüksuse nõudmisel lisateavet või täiendavaid dokumente nõutud vormis ja tähtaja jooksul;
- 4) võimaldama rakendusüksusel kontrollida taotluse ja taotleja ning partneri vastavust nõuetele, sealhulgas teha vajadusel kohapealset kontrolli;
- 5) teavitama rakendusüksust viivitamata taotluses esitatud andmetes toimunud muudatusest või ilmnunud asjaolust, mis võivad mõjutada taotluse kohta otsuse tegemist või toetuse taotleja poolt oma kohustuste täitmist;
- 6) kinnitama, et ollakse teadlik Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse nr 1303/2013 artikli 7 „Meeste ja naiste võrdõiguslikkuse edendamine ja mittediskrimineerimine” ja artikli 8 „Säästev areng” nõuetest ja järgitakse neid nõudeid kavandatud tegevuste elluviimisel;
- 7) täitma teisi õigusaktides sätestatud kohustusi.

Paragrahvis 12 esitatakse nõuded taotlusele. Lõikes 1 sätestatakse, et taotlus peab lisaks taotluste menetlemise määruse § 4 lõikes 1 ja 2 sätestatule sisaldama järgmisi andmeid või dokumente:

- 1) andmed toetuse saaja ja partneri kohta;
- 2) partnerite kaasamise korral koopia taotleja ja projektis osaleva(te) partneri(te) vahelisest koostöökokkuleppes;
- 3) volikirja kui esindusõiguslik isik tegutseb volikirja alusel;
- 4) muid taotlusvormis palutud andmeid.

Lõikes 2 sätestatakse, et § 6 lg 3 punktide 4 ja 5 tegevustele (haridusasutuste arendusprojektid uuenevat õpikäsitust toetava organisatsioonikultuuri loomiseks ja koolide ümberkorraldamist või alustamist toetavad meekonnakoolitused) esitatud projekti taotlus peab sisaldama lisaks lõikes 1 sätestatule järgmist:

- 1) andmeid projekti kohta, sealhulgas projekti nimetus, eesmärk, oodatavad tulemused ja väljundid ning mõju, projekti elluviimise koht, eelarve tegevuste lõikes, projekti üldmaksumus, taotletava toetuse summa;
- 2) projekti tegevus- ja ajakava ning täiendusõppe korral ka väljundipõhine õppekava;
- 3) projektijuhi ja projekti juhtimisse kaasatud isikute elulookirjeldused;
- 4) projekti meeskonna haridustaseme ja kogemuse kirjeldus (tuua liikmete lõikes välja haridustase ja kogemus, mis tõendab projekti eduka läbiviimise võimekust);
- 5) haridusasutuse arenguplaan, mis peab muuhulgas sisaldama teavet organisatsiooni arenguvisiooni, eesmärkide, oodatavate tulemuste, sihtgrupi, arengustrateegia realiseerimise tegevus-, aja- ja finantseerimise kava koos taotluse esitamisele järgneva kolme õppeaasta tulemusnäitajatega.

Lõikes 3 sätestatakse, et § 6 lg 3 punkti 6 tegevustele (kompetentsikeskuste arendamine Tallinna Ülikoolis ja Tartu Ülikoolis) esitatud projekti taotlus peab sisaldama lisaks järgmist:

- 1) seos „Eesti elukestva õppe strateegia 2020“ ja ülikooli arengukavadega;
- 2) kavandatavate tegevuste põhjendus koos hetkeolukorra ja tegevuste mõju analüüsiga;
- 3) projekti tegevus- ja ajakava;
- 4) projekti kogueelarve ja eelarve tegevuste lõikes koos seletuskirjaga, eristades sealhulgas abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude summad;
- 5) projekti tulemused koos kompetentsikeskuse jätkusuutlikkust tagavate tegevuste kirjeldusega.

Täiendavalt on paragrahvis toodud ära, et taotlus peab olema esitatud taotlusvooru väljakuulutamise teates nimetatud viisil ja rakendusüksuse poolt kinnitatud vormil.

Paragrahvis on toodud ära ka juhised olukorraks, kui taotleja on taotlenud projektile või projekti osadele tegevustele toetust samal ajal mitmest meetmest või muudest riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest, peab ta esitama sellekohase teabe.

4. Toetuse taotlemine

4. peatükis on antud ülevaade toetuse taotlemise protsessist sh taotlusvooru avamine, toetuse taotlemise tähtaeg ja toetuse esitamise viis.

Paragrahv 13 kirjeldab, kuidas kuulutatakse välja avatud taotlusvoor. Toetuse andmiseks kuulutab rakendusüksus rakendusasutuse ettepanekul välja avatud taotlusvooru. Taotlusvooru eelarve ja ajakava kinnitab rakendusasutus ja seejärel teavitab sellest rakendusüksust. Taotlusvooru tähtajast ja taotlusvooru eelarvest teavitab rakendusüksus oma veebilehel.

Rakendusüksus võib korraldada mitu taotlusvooru, kui rakendusasutus on nii otsustanud. Seejuures võib välja kuulutada suunatud taotlusvooru (nt suunatuna teatud tegevuse eesmärkide saavutamiseks, kindlate tegevuste toetamiseks). Eelkõige puudutab see Eesti elukestva õppe strateegiast tuleneva ülesande, kompetentsikeskuste väljaarendamine Tartu ülikooli ja Tallinna ülikooli juurde (meede 1.5), täitmist.

Lõige 5 sätestab, et taotleja saab § 6 lõike 3 punktides 4 ja 5 nimetatud tegevustele (haridusasutuste arendusprojektid uuenevat õpikäsitust toetava organisatsioonikultuuri loomiseks ja koolide ümberkorraldamist või alustamist toetavad meekonnakoolitused) uut toetust taotleda pärast eelneva samu tegevusi sisaldava projekti lõppemist. See on vajalik selleks, et taotleja planeeriks põhjalikult kavandatud tegevusi ja viiks alustatu lõpuni.

Paragrahv 14 kirjeldab toetuse taotlemise tähtaegu ja taotluse esitamise viise. Taotlus esitatakse § 13 lõike 3 kohaselt teatatud tähtaja jooksul. Taotlus esitatakse taotleja esindusõigusliku isiku poolt rakendusüksusele kirjalikult, digitaalselt allkirjastatuna, võimalusel struktuuritoetuse registri kaudu. Kui registri töös esineb tehniline viga, mis takistab taotluse tähtaegaset esitamist, siis loetakse taotluse esitamise tähtpäevaks järgmine tööpäev peale vea likvideerimist.

5. Taotluste menetlemine

5. peatükk käsitleb taotluse menetlemist. Põhjalikult on lahti kirjutatud taotluse menetlemise protsess, taotleja, partneri ja projekti nõuetele vastavaks tunnistamise tingimused.

Paragrahv 15 kirjeldab taotluse menetlemise protseduuri ja selle hulka kuuluvaid rakendusüksuse toiminguid. Lõikes 5 on täpsustatud, et taotluse menetlemise tähtaeg on kuni 60 tööpäeva alates selle esitamisest rakendusüksusele, kuid põhjendatud juhtudel võib aeg pikeneda. Põhjendatud juhuks on näiteks taotlejale rakendusüksuse poolt puuduste kõrvaldamiseks antud aeg.

Paragrahv 16 kirjeldab, kuidas teostab rakendusüksus taotluste nõuetele vastavuse kontrolli ning millistel juhtudel tunnistab rakendusüksus taotleja, partneri ja taotluse nõuetele vastavaks või mittevastavaks. Nõuetele vastavaks mittetunnistamise korral teeb rakendusüksus vastava otsuse.

Paragrahv 17 kirjeldab hindamiskomisjoni moodustamise põhimõtteid. Hindamiskomisjoni tehnilise teenindamise tagab rakendusüksus. Iga tegevuse ja iga vooru puhul moodustatakse hindamiskomisjon. Hindamiskomisjoni töökorra ning taotluste hindamis- ja valikumenetluste juhendi kinnitab rakendusüksus kooskõlastatult rakendusasutusega.

Hindamiskomisjoni liikmed ja vajadusel kaasatavad täiendavad eksperdid on kompetentsed, erapooletud ning vastavad teistele STS § 21 lõikes 4 sätestatud tingimustele.

Paragrahv 18 sätestab projektide hindamise, valikukriteeriumid ja valiku korra.

Lõikes 1 sätestatakse paragrahvis § 6 lg 3 punktides 1-5 nimetatud tegevustele esitatud projekte, mis on vastavaks tunnistatud, hinnatakse järgmiste üldiste valikukriteeriumide alusel, mille osakaalud koondhindest on:

- 1) projekti mõju meetme eesmärkide saavutamisele – 30% maksimaalsest koondhindest;
- 2) projekti põhjendatus – 25% maksimaalsest koondhindest;
- 3) projekti kuluefektiivsus – 20% maksimaalsest koondhindest;
- 4) toetuse taotleja (ja partnerite) suutlikkus projekti ellu viia – 25% maksimaalsest koondhindest.

Lõikes 2 sätestatakse sama § 6 lg 3 punktis 6 nimetaud tegevusele esitatud projektide osas. Üldised valikukriteeriumid ja osakaalud koondhindest on järgnevad:

- 1) projekti mõju meetme eesmärkide saavutamisele – 25% maksimaalsest koondhindest;
- 2) projekti põhjendatus – 25% maksimaalsest koondhindest;
- 3) projekti kuluefektiivsus – 20% maksimaalsest koondhindest;
- 4) toetuse taotleja ja partnerite suutlikkus projekti ellu viia 10 % maksimaalsest koondhindest
- 5) projekti tegevuste jätkusuutlikkuse põhjendatus – 20% maksimaalsest koondhindest.

Nõuetele vastavaks tunnistatud projekte hinnatakse järgmiste valikukriteeriumite alusel, mille osakaalud koondhindest on järgmised:

- 1) Projekti mõju meetme eesmärkide saavutamisele

Selle kriteeriumi raames hinnatakse:

- projekti panust meetme eesmärkidesse, sh projekti tulemuste eeldatavat ulatust ning vajadusel tulemuste kestlikkust pärast projekti lõppu;
- projekti panust meetme väljundnäitaja(te) saavutamisse.

2) Projekti põhjendatus

Selle kriteeriumi raames hinnatakse, kas:

- projekti eesmärgipüstitus on põhjendatud – on olemas probleem, kitsaskoht või kasutamata arenguvõimalus;
- projekti sekkumisloogika on arusaadav, mõjus – projektis ettenähtud tegevused võimaldavad saavutada planeeritud väljundid ja tulemused. Nende sidusus eesmärkidega ning mõjus on arusaadavad, võimalusel innovaatilisi lahendusi soosivad;
- tegevuste ajakava on realistlik, arvestades mh tegevuste omavahelisi seoseid.

3) Projekti kuluefektiivsus

Selle kriteeriumi puhul hinnatakse, kas:

- ettenähtud tegevused/lahendused on piisavalt kuluefektiivne viis planeeritud väljundite/tulemuste saavutamiseks;

4) Toetuse taotleja/saaja (ja partnerite) suutlikkus projekti ellu viia

Antud kriteerium võib olla nii vastavuskriteerium kui ka valikukriteerium, mille rakendamisel kontrollitakse, kas toetuse taotlejal/saajal (ja partneritel kokku) on kvalifikatsioon, kogemus, jätkusuutlikkus, õiguslik, organisatsioonilised või tehnilised eeldused projekti elluviimiseks kavandatud viisil.

Hindamine viiakse läbi rakendusüksuse kinnitatud hindamismetoodika järgi. Hindamismetoodika koostamisel lähtub rakendusüksus paragrahv 18 lõigetes 1 ja 2 nimetatud valikukriteeriumidest. Projekte hinnatakse lõikes 1 ja lõikes 2 nimetatud valikukriteeriumide lõikes skaalal 0–4. Hindeid võib anda sammuga 0,5.

Lõikes 6 sätestatakse, kuidas toimitakse pingerea koostamisel võrdsete koondhinnete puhul. Võrdsete koondhinnete puhul eelistatakse projekti, millel on kõrgem hinne projekti põhjendatusele. Kui ka projekti põhjendatus on saanud võrdse hinne, eelistatakse taotlust, mille lõike 1 punktis 4 nimetatud hindamiskriteeriumi hinne on kõrgem ehk toetuse taotleja (ja partneri) suutlikkus projekti ellu viia on kõrgem.

Lõikes 7 sätestatakse, et juhul kui lõigetes 1 ja 2 nimetatud teine hindamiskriteerium (projekti põhjendatus) on hinnatud alla 2,5 siis taotluse hindamine lõpeb. Rakendusüksus teeb sellel puhul mitterahuldamise otsuse.

Paragrahvis 19 sätestatakse taotluse rahuldamise tingimused ja kord. Rahuldamisele kuuluvad nõuetele vastavaks tunnistatud taotlused, mis on saanud § 18 lõikes 1 loetletud valikukriteeriumide alusel koondhindeks vähemalt 10 ega ole saanud üheski § 18 lõikes 1 toodud valikukriteeriumis hinnatud hindega alla 2,00.

Lõikes 4 esitatakse taotluse rahuldamise otsuses sätestatav.

Paragrahvis 20 sätestatakse taotluse rahuldamata jätmise tingimused ja kord. Taotlus jäetakse rahuldamata lisaks käesoleva määruse § 6 lõikes 4 sätestatule ka taotluste menetlemise määruse § 8 lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhtudel. Lisaks eeltoodule võib rakendusüksus jätta taotluse rahuldamata, kui taotluses esitatud ja taotluse menetlemisel kogutud teavet hinnates ilmneb, et projekti eesmärgid on saavutatavad ilma toetuseta.

Lõikes 3 sätestatakse, et menetluses olevate taotluste kohta, mille rahaline maht ületab meetme taotluste rahastamise eelarve vaba jäägi ja mida ei ole võimalik vastavalt taotluste menetlemise määruse § 9 lõikes 1 sätestatule osaliselt rahuldada, tehakse taotluste menetlemise määruse § 8 lõike 2 punkti 10 alusel taotluse rahuldamata jätmise otsus.

Paragrahvis 21 sätestatakse taotluse osaline või kõrvaltingimustega rahuldamine.

Lõikes 2 sätestatakse, et taotluse võib taotluste menetlemise määruse § 9 lõike 1 kohaselt osaliselt rahuldada tingimusel, et taotleja on nõus rakendusüksuse ettepanekuga taotletud toetuse summa vähendamiseks või projektis kavandatud tegevuste muutmise. Kui taotleja ei ole rakendusüksuse ettepanekuga nõus, teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse § 20 lõikes 5 nimetatud tähtaja jooksul.

Täiendavalt sätestatakse lõikes 4, et otsuse põhjal ei teki toetuse saajal õigust toetuse maksetele, sh toetuse ettemaksetele. Õigus toetusega seotud maksetele, sh ettemaksetele, tekib toetuse saajal pärast rakendusüksuse poolt tingimuse saabumise või täitmise tuvastamist toetuse saaja esitatud teabe põhjal, va kui teavet on võimalik rakendusüksusel tuvastada infosüsteemi vm registrist või andmeallikast.

6. Taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamine

6. peatükk käsitleb taotluse rahuldamise otsuse muutmist ja kehtetuks tunnistamist.

Paragrahvis 22 sätestatakse tingimused, kuidas saab taotluse rahuldamise otsust muuta. Otsuse muutmise võib algatada rakendusüksus kas ise või toetuse saaja vastavasisulise avalduse alusel taotluste menetlemise määruse §-des 10 ja 11 sätestatud tingimustel ja korras. Toetuse saaja peab taotlema rakendusüksuselt haldusotsuse muutmist, kui muudatused projekti kogueelarves on suuremad kui 10% kogu projekti eelarvest või muutub olulisel määral projekti tegevuskava. Kui muudatus on väiksem kui 10% kogu projekti eelarvest, piisab rakendusüksuse kooskõlastusest kavandatavale muudatusele ja taotluse rahuldamise otsust muuta vaja pole. Oluline on jälgida, et pärast muudatuste sisseviimist on projekt jätkuvalt vastav valikukriteeriumitele ja projekti algselt seatud eesmärgid saavad olenemata eelarve või tegevuskava muutusest täidetud ja projekt lõpeb abikõlblikkuse perioodi jooksul.

Lõikes 7 sätestatakse, et rakendusüksus võib taotluse rahuldamise otsuse tunnistada kas osaliselt või täielikult kehtetuks vastavalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 22 lõikele 3 või teha finantskorrektsiooni otsused § 45 lõike 1 alusel järgmistel juhtudel:

- 1) toetuse saaja ei ole alustanud toetuse kasutamist taotluse rahuldamise otsuses määratud tähtaja jooksul;
- 2) toetuse saaja ei täida taotluse rahuldamise otsuses sätestatud või ei kasuta toetust ette nähtud tingimustel;
- 3) toetuse saaja ei ole projekti ühe aruandlusperioodi jooksul projekti tegevusi ellu viinud;
- 4) projekti tegevusi ei ole võimalik lõpetada tähtaja jooksul.

7. Toetuse maksmise tingimused

7. peatükis esitatakse toetuse maksmise tingimused.

Paragrahvis 23 sätestatakse, et toetuse väljamaksed tehakse vastavalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse §-des 28 ja 29, ühendmääruse §-des 11-15 ning 18 ning määruses ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud maksete tegemise täpsustavatele tingimustele.

Toetuse väljamakseid teostatakse järgmiselt:

- 1) peale abikõlbliku kulu tekkimist tegelike kulude alusel vastavalt ühendmääruse § 14 lõike 1 punkti 1 alusel;
- 2) kaudsed kulused hüvitatakse ühtse määrana 15% ulatuses projekti abikõlblikest otsestest personalikuludest;
- 3) koolituste ühikuhinnad vastavalt määruse lisa ühikuhindadele; seminaride ühikuhinnad paragrahv 6 lõige 2 kuni 5 tegevustes vastavalt määruse lisa ühikuhindadele;
- 4) põhjendatud juhtudel ettemaksetena;

Eelnõuga nähakse ette toetuse saajate poolt maksetaotluste esitamist rakendusüksusele, rakendusüksuse poolt maksete tegemisele eelnevad tegevused ja tähtajad, maksetaotluse ja ettemakse kasutamise aruande menetlemise osalist või täieliku peatamist perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 30 lõikes 1 sätestatud juhul, maksetaotluses ilmnunud puuduste kõrvaldamise korda ning lõppmaksete tegemist.

Projekti lõppmaksele on kehtestatud piirmäär. Lõpparuande kinnitamiseni makstakse toetusest välja kuni 95% projektile taotluse rahuldamise otsusega eraldatud toetuse summast. Lõppmakse suurus on vähemalt 5% projekti taotluse rahuldamise otsusega eraldatud toetuse summast. Lõppmakse teostatakse pärast projekti lõpparuande heakskiitmist ja kinnitamist.

Eelnõus sätestatakse ka toetuse maksmise tingimused juhul kui toetuse saaja ei ole riigiasutus.

8. Aruannete esitamine

8. peatükk sätestab toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamise.

Paragrahv 24 kirjeldab toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamise korda. Aruande vormi ja aruandes esitatava teabe kehtestab rakendusüksus ja avalikustab oma veebilehel. Toetuse saaja esitab rakendusüksusele rakendusüksuse kehtestatud vormil vahearuandeid ja lõpparuande. Toetuse saaja esitab rakendusüksusele projekti elluviimise kohta projekti aruande vähemalt üks kord aastas. Toetuse taotluse rahuldamise otsuses võib ette näha sagedasema aruande esitamise korra. Toetuse saaja peab esitama projekti aruanded ka rakendusüksuse nõudmisel.

Lõikes 4 sätestatakse lõpparuande esitamise aeg. Lõpparuanne esitatakse 30 kalendripäeva jooksul peale projekti abikõlblikkuse perioodi lõppu.

Lõikes 5 tuuakse ära, millist teavet peab aruanne miinimumnõudena sisaldama.

9. Toetuse saaja, partneri ning rakendusüksuse õigused ja kohustused

9. peatükk kirjeldab toetuse saaja, partneri ning rakendusüksuse kohustused.

Paragrahvis 25 sätestatakse ESF tegevustes osalejate andmekorje nõuded tegevuste elluviimisel ja aruandlusel.

Paragrahvis 26 tuuakse toetuse saaja ja partneri õigused ja kohustused.

Toetuse saajal ja partneril on õigus saada rakendusüksuselt informatsiooni ja nõuandeid, mis on seotud õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega. Lõikes 2 sätestatakse, et toetuse saajale antakse tulenevalt struktuuritoetuse seaduse § 23 lõikest 2 võimalus esitada oma seisukohad enne:

- 1) ettekirjutuse tegemist;
- 2) taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamist või muutmist, välja arvatud juhul, kui toetuse saaja taotlus rahldatakse täielikult;
- 3) finantskorrektsiooni otsuse tegemist.

Toetuse saaja peab tagama perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse §-s 24 sätestatud kohustuste täitmise ja selle eduka elluviimise taotluse rahuldamise otsuses fikseeritud tähtaegade ja tingimuste kohaselt. Partner peab täitma toetuse saaja kohustusi vastavalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse §-le 25.

Paragrahvis 27 esitatakse rakendusüksuse kohustused lisaks struktuuritoetuse seaduse § 8 lõikes 2 loetletud ülesannetele.

Paragrahvis 28 sätestatakse finantskorrektsioonide tegemise vastavalt perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse 3. peatüki 12. jaole. Finantskorrektsiooni otsus tehakse ja toetus nõutakse tagasi vastavalt perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse §-des 45-47 ja ühendmääruse §-des 21-23 sätestatule

III. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Käesoleva eelnõu aluseks on struktuuritoetuse seadus ja selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrused. Käesolev eelnõu on kooskõlas ka struktuuritoetuse seaduse aluseks oleva Euroopa Liidu õigusega.

IV. Määruse mõjud

Tegevuste eeldatav mõju läbivatele teemadele

Toetatavate tegevuste kaudu ei ole planeeritud läbivate teemade mõju suurendamine või hindamisel eelistuste andmine projektidele, mille puhul esineb puutumus läbivate teemadega. Rahastatavate projektide eeldatav mõju läbivatele teemadele on vähemalt neutraalne. Tegelik mõju sõltub paljuski rahastatavatest projektidest, alljärgnevalt on kirjeldatud võimalikke kokkupuutekohti.

Regionaalne areng

Õpetajate ja koolijuhtide professionaalsuse kasv (sh direktorite hindamine) aitab kaasa koolide õppekvaliteedi tõstmisele piirkondades ja edendab seeläbi kaudselt piirkondade kestlikku ja ühtlasemat arengut. Kavandatavad tegevused hõlmavad kogu Eestit, tegevustesse on kaasatud erinevates piirkondades paiknevad haridusasutused ja toetatakse haridusvaldkonnas piirkondlikul tasandil tehtavat. Tegevuste planeerimisel arvestatakse regionaalseid eripärasid ja täiendusõpet pakutakse ning teavitustegevusi korraldatakse üle Eesti. Viimane on näide regionaalse eripära arvestamisest, sest näiteks saartel töötavate õpetajate ja koolijuhtide täiendusõpet korraldatakse võimaluse korral kohapeal, et kasutada otstarbekalt aega ja muid ressursse. Kui täiendusõpe toimub suuremates tõmbekeskustes, siis arvestatakse õpiürituste korraldamisel ja läbiviimisel näiteks ühistranspordi võimalusi (näiteks praami graafik, busside graafikud jms).

Kompetentsikeskuste väljaarendamine kahes Eesti suuremas linnas, kuhu on koondunud enamuse kõrgharidusõppes, toetab õpetamisalase metoodilise oskusteabe jagamist kõikidel haridusastmetel ja piirkondlikult.

Infoühiskonna edendamine

Kavandatud tegevused aitavad kaasa infoühiskonna edendamisele läbi õpetajate ja koolijuhtide kasvava oskuse kasutada tööalaselt erinevaid e-lahendusi (täiendusõpe, supervisioon, enesehindamine, tagasiside andmine jms tegevuste raames). Samuti kasutatakse tegevuste elluviimise ja infovahetuse korraldamisel võimalikult palju infotehnoloogilisi lahendusi. Koolitusi ja seminare jt sarnase eesmärgiga õpiüritusi viiakse läbi paikades, kus on/levib kiire internetiühendus. Kavandatud tegevused aitavad kaasa Infoühiskonna Arengukava 2020 rakenduskavas HTM vastutusel oleva tegevuse "Jätkatakse õpetajate ja õppejõudude koolitusi õpilastele IKT baasoskuste andmiseks" elluviimisele.

Võrdsete võimaluste tagamine

Tegevused panustavad kaasava hariduse põhimõtete rakendumisele õpetajate ja haridusasutuste juhtide töös. Kaasava hariduse all on programmis peetud silmas Euroopa Eriõppe ja Kaasava Hariduse agentuuri poolt kokkulepitud definitsiooni, mille järgi on kaasav haridus süsteemse lähenemise kaudu kvaliteetse hariduse tagamine, mis arvestab kooli kohalikus kogukonnas olevate kõikide õppurite akadeemiliste ja sotsiaalsete vajadustega. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduses lähtutakse rahvusvaheliselt tunnustatud ja Euroopa Liidu liikmesriikide poolt heakskiidetud kaasava õppe suundumustest.

Tegevused edendavad naiste ja meeste võrdõiguslikkust hariduses ja tööturul. Kompetentsi tõus toetab edukat toimetulekut tööturul soost sõltumatult. Kompetentside arendamine on individuaalne (inimene hindab oma kompetentse ja saab tagasisidet oma kompetentsidele) ja võimaldab seega arvestada igäihe eripära ja individuaalseid vajadusi.

Tähelepanu on pööratud erinevas vanuses inimeste võrdsele kohtlemisele. Näiteks täiendusõppel osalemine ei ole seotud staaži pikkusega ega vanusega. Võimalused tegevustest osa saada ei sõltu inimese soost, rassist ega rahvuslikust kuuluvusest. Tegevused (sh tegevused millest saavad osa ka kogukonna liikmed) on korraldatud viisil, mis tagab osalusvõimaluse ka puuetega inimestele (näiteks veebiülekanded konverentsidest, toimumiskoha valikul arvestatakse juurepääsu võimalusi). Õpetajate täiendusõppe kaudu saab

ennetada nt sooliste stereotüüpide teket koolis. Õpetajaameti maine teadlikuma kujundamisega saab muuta soolist stereotüüpi ameti osas.

Tallinna ülikooli Haapsalu kolledži ja Tartu ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia ning Narva kolledži kaudu levitatakse metoodilist oskusteavet ka piirkondades. Oluline roll selle juures on TÜ Narva kolledžil, kus valmistatakse ette venekeelse kooli õpetajaid ja korraldatakse neile suures mahus täiendusõpet.

V. Määruse jõustumine

Määrus on kavandatud jõustuma üldises korras.

VI Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Siseministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile ja Riigikantseleile ning SA Innove struktuuritoetuste agentuurile ja arvamuse avaldamiseks Tallinna Ülikoolile ja Tartu Ülikoolile, hariduse valdkondlikule komisjonile, Eesti Maaomavalitsuste Liidule ja EÕLile. Meetme tegevused on heaks kiidetud tõukefondide valdkondliku komisjoni 26.02.2015 koosolekul.

Kristi Mikiver
õpetajaosakonna juhataja